

Teylers Stichting Jaarverslag 2018

Pieter Teyler van der Hulst (1702-1778) heeft bij testament Teylers Stichting in het leven geroepen om kennis van godsdienst, kunst en wetenschap onder de burgers te bevorderen en om behoeftigen te ondersteunen. Teylers Stichting is eigenaar van het gebouw en de collecties van Teylers Museum. Teylers Stichting heeft het beheer van het museum door middel van een convenant overgedragen aan de Stichting tot Beheer en Instandhouding van Teylers Museum.

Teylers Stichting bestond in 2018 240 jaar. Dit lustrum is gevierd met een receptie, diner en een speciale kerkdienst op zondag 8 april in de Doopsgezinde Kerk waarin de Verlichtingsidealen van Pieter Teyler van der Hulst centraal stonden. Directeuren hebben op het graf van Pieter Teylers van Hulst in de Grote of St. Bavokerk bloemen gelegd.

Teylers Stichting heeft het aspect armenzorg ingevuld met een gift aan het Fonds Urgente Noden Haarlem en Omgeving.

Teylers Stichting is verantwoordelijk voor twee in het testament genoemde Genootschappen, te weten het Godgeleerd Genootschap en het Tweede Genootschap. In het Tweede Genootschap zijn natuurkunde (fysica en biologie), letterkunde, geschiedenis, kunstgeschiedenis en numismatiek vertegenwoordigd. Ter stimulering van de wetenschap schrijven de leden van de beide Genootschappen jaarlijks een prijsvraag uit en geven lezingen in het museum.

Ook heeft de Stichting twee bijzondere leerstoelen opgericht aan de Universiteit Leiden. De leerstoel 'Geschiedenis van de natuurwetenschappen' wordt sinds 2007 bekleed door professor dr. Frans van Lunteren. Hij richt zijn onderzoek op de geschiedenis van de Nederlandse natuurwetenschappen tussen 1815 en 1940 en Teylers Museum in het bijzonder. Professor dr. Eric Jorink bekleedt sinds 2013 de tweede leerstoel, 'Verlichting en religie in historisch en sociaal-cultureel perspectief'. Hij houdt zich onder meer bezig met de raakvlakken tussen geloof, kunst en wetenschap in de Verlichting, meer in het bijzonder met het ontstaan van collecties en musea.

In 2018 is de prijsvraag van prof. dr. Marcel Barnard, hoogleraar Praktische Theologie aan de Protestantse Theologische Universiteit te Amsterdam en lid van Teylers Godgeleerd Genootschap, uit 2014, geformuleerd met de titel: "*Een*

onderzoek naar het museum als eigentijds laboratorium voor de queeste naar God” bekroond met een gouden penning.

Teylers Stichting heeft op 16 maart 2018 een gouden penning toegekend aan de inzending van dr. Lieke Wijnia *“In Pursuit of the Sacred. The Museum as Laboratory in the Contemporary Quest for God.*

Ook is de prijsvraag van prof. dr. Niek van Sas, hoogleraar geschiedenis na 1750, Universiteit van Amsterdam en lid van Teylers Tweede Genootschap, uit 2015, geformuleerd met de titel: *“Een studie op het terrein van de emotie-geschiedenis, toegepast op een onderwerp uit de Nederlandse geschiedenis (Middeleeuwen tot heden)”* bekroond met een gouden penning.

Teylers Stichting heeft op 28 september 2018 een gouden penning toegekend aan de inzending van dr. Olga van Marion en Timothy Vergeer M.A. onder het motto *“het zien gaat voor het zeggen”* met de begeleidende teksten *“De ‘History of Emotions’ in het Nederlandstalige toneel van de zeventiende eeuw”*, *“Woelen en kroelen op het toneel: ongewenst?”*, *“Gezongen emoties. Toneelliederen in Rodenburghs Vrou Iacoba bij de opening van de nieuwe Schouwburg”*, *“Spain’s dramatic conquest of the Dutch Republic. Rodenburgh as a literary mediator of Spanish theatre”*, *“Vrouwenmoord in Vondels Gysbreght.”*

Jaarlijks organiseert Teylers Stichting een aantal winterlezingen, die worden gehouden door Leden van Teylers Genootschappen in de Gehoorzaal van Teylers Museum.

Op 28 januari hield prof. dr. Marcel Barnard, Hoogleraar Praktische Theologie aan de Protestantse Theologische Universiteit te Amsterdam. Bijzonder hoogleraar Liturgiewetenschap aan de Vrije Universiteit Amsterdam en Buitengewoon Hoogleraar Praktische Theologie aan de Universiteit van Stellenbosch, Zuid-Afrika een lezing getiteld: *Stemmen uit broos lompenpapier. Queeste in een druksel van H.N. Werkman, Ascensus ad inferos (1942)*. Zondag 25 februari sprak drs. Arent Pol, Onderzoeker faculteit Archeologie, Universiteit Leiden over: *Het raadsel van de Rooswijk en muntmeester Jan Knol*.

Op 26 november hield prof. dr. Mladen Popović, hoogleraar Oude Testament en het vroege Jodendom, met bijzondere aandacht voor Qumran en de Dode Zeerollen en Decaan van de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen een lezing over: *De Dode Zeerollen en de schrijvers van de Bijbel*.

Teylers Godgeleerd Genootschap bestond in 2018 uit de volgende leden:

Prof. dr. M. Barnard, hoogleraar Praktische Theologie aan de Protestantse Theologische Universiteit Amsterdam, bijzonder hoogleraar liturgiewetenschap, Vrije Universiteit Amsterdam en buitengewoon hoogleraar Praktische Theologie Universiteit van Stellenbosch, Zuid-Afrika

Prof. dr. H.L. Beck, hoogleraar godsdienstwetenschap, in het bijzonder van de islam, Faculteit Geesteswetenschappen, Universiteit van Tilburg

Prof. dr. H.G.M. Jorink, onderzoeker aan het Huygens ING en bijzonder Teyler hoogleraar 'Verlichting en Religie in historisch en sociaal cultureel perspectief', Universiteit Leiden

Prof. dr. A.B. Merz, hoogleraar Nieuwe Testament bij de Protestantse Theologische Universiteit, Groningen

Prof. dr. M. Popović, hoogleraar Oude Testament en het vroege Jodendom, met bijzondere aandacht voor Qumran en de Dode Zeerollen, en Decaan van de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen

Prof. dr. E.G.E. van der Wall, hoogleraar Geschiedenis van het Christendom, Universiteit Leiden

Teylers Tweede Genootschap bestond in 2018 uit de volgende leden:

Prof. dr. W. van Anrooij, hoogleraar Nederlandse letterkunde tot de Romantiek, Universiteit Leiden

Dr. Y.L. Bleyerveld, senior conservator Teken- en Prentkunst (ca. 1500-1800), RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, Den Haag

Professor dr. F.H. van Lunteren, hoogleraar Geschiedenis van de Natuurwetenschappen, Vrije Universiteit Amsterdam en Universiteit Leiden en bijzonder Teyler hoogleraar

Drs. A. Pol, onderzoeker faculteit Archeologie, Universiteit Leiden

Prof. dr. ir. Wim van Saarloos, hoogleraar Theoretische Natuurkunde,
Universiteit Leiden, Vicepresident van de Koninklijke Nederlandse Academie
van Wetenschappen, Amsterdam

Prof. dr. N.C.F. van Sas, em. hoogleraar geschiedenis na 1750, Universiteit van
Amsterdam

Prof. dr. L.E.M. Vet, directeur Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW)
en buitengewoon hoogleraar evolutionaire ecologie, Wageningen Universiteit

**Teylers Stichting wordt, zoals in het testament bepaald, bestuurd door een
college van vijf Directeuren. In 2018 hadden hierin zitting:**

Drs. H.B. Beeksma-Romijn, *secretaris*

Drs. F.E. van Citters-van de Grampel, *penningmeester*

Mr. E.H. Huisman

Mr. S.C. Teves,

Prof. dr. S.M. Verduyn Lunel, *presiderend directeur*